

Zas Latweefchu draugs.

1844. 14. Dezember.

50ta lappa.

J a u n a s i n n a .

Is Peterburgs. Tik taggad tur no wiffahm teefahm fanahze tabs sinnas, zil dauds lauschu pa wiffu Kreewa Keisera walslibu pehrnaja gadda zaur sawu paschu woi zittu zilweku wainu ar ahtru nahwi aisinghuschi. Kad nu muhsu laffitajeem dauds labbas mahzibas no schahm sinnahm warr atlehke, tad mehs arri te tabs pa kahzrahm un ar laifku fluddinasim. Papreeksch lai stahstam pahr teem lautineem, kas irr no flifh = kuschi. Tahdu irr bijuschu 4668; tas irr: 1288 wairak, ne ka aispehrn. Pahr zittahm gubbermentehm atrohdahs dauds noslibkuschu eeksch Riwes = gubbermentes, prohti: 197. — Kad mehs nu to apzerrejam, zil dauds leelaks pulks lauschu pehrnaja gadda irr noslibkuschu, ne ka zittas gaddos, tad mums usnahk tabs dohmas, ka gan laikam zaur to, ka pehrn tik jauka waffara bijuse, dauds zilweki buhs gahjuschi peldeht, un ka arri zaur to, ka seema bijuse mihksta, ta pat dauds nelaimes buhs notikuschas. Un to arri teefcham tabs sinnas mahza. — Schahs parahda, ka tabs nelaimes ar zilweku noslibkuschanu pa wiffam eshoht bijuschas peezadas; jo weeni noslibkuschu peldotees, ohtri leddum lauschuschees zaur, treschi atkal eektrikuschi alkas woi ahlingos, zettorti iskritruschi is laiwahm woi no sruhghahm, woi plohssteem, woi fuggeem, un peektl pee kahdas sawadas buhschanas, woi sweijohr, woi drehbes masgajohr u. t. j. pr. — Kad mehs nu ima kahra runnajam pahr teem, kas karsta waffaras laikâ peldejoht noslibkuschu, tad mums ja-salka, ka tahdu pa wiffam bija 884; no scheem bija 682 wihrischi un 202 seewischki; tik behrnu ween bija 284, un prohti: 172 puifchi un 112 meitas; leel ween 600, no fureem 510 wihrischi un tik 90 seewischki. Kreewu femme laudis ne ween lohti mihro peldetees, bet arri atsiht por wajadfigu leetu, karsta waffaras laikâ pa neddelas deenahm sawus spehkus peldejoht atspirdsinahk; tapeh; tad arri zittas mallas wihrischi un zittas seewischki pa leeseem bareem mettahs uhdeni. Daschs dohmahs, ka tad gan laikam wairak seewischku frihroht neloime; jo tee tok wahjaki pahr wihrischkeem un drihs ne mas ne proht peldeht; bet lai nu buhtu wahjaki, tapeh; winni arri irr balligaki, un gudri ne drihstahs zittâ weeta peldetees, ne ka drohscha; wihri turpretti daudsteis aplam drohschi, beesi wehl uskapp sirgam mugaurâ, un jahjohr ee-eet uhdeni, kur sirgi tohs, kas ne mahk peldeht, ne retti eerauj dsikumâ. Pehrnaja gadda wehl norikke, ka Kursemmê, Illustes aprinki, weens 14 gaddus wejs femneeka puifis, aplam us gohwi jahjohr, dewahs

eserâ, gribbedams tur sawu gobtinu dsirdinast un masgast; bet s'chi winnu driht eeraht we esera dibbenâ, no kurrenes winnu iswille jau nomirruschu. S'chi leeka drohfschiba wibreem daubstreich arri wehl eet waikumâ zaur teem stipreem dscheneem, fo winni ee mishtojuschy, un kas, sinname, ta arri tash nelaines wehl pawairo. Vahr zittahm gubbermentehm eeksch Waronesches gubbermentes dauds kauschu peldejorees noshtichuschy, prohti: 64; Widsemme peederr pee tahm gubbermentehm, kurren katra 25 lichts 20 zilweki tahdu nahwi atradduschy; Kursemme un Zggawu semme tohp peekaititas pee tahm gubbermentehm, kurren katra masal ne ka 20 zilweki peldejoht gallu dabbususchy. Brighnum, ka eeksch tschetrachm gubbermentehm, no kurreahm triht pee leelahm uppehm stahw un weena pee paschas juhreas, ne weens pats zilweks peldejoht noshtichy.

Atgreeshts negeru wehrge.

Vateefigs notikkums.

Distra nobassa.

Kahdas deenas peht tash pirmas farunnaschanas ar mannu negeri, — ta stahsta mahzitajs — jahju es us winna kunga mahju, kas 1½ juhdes no mannas mahjas bij, gribbedams to apmekleht.

Tas zetsch gahje pahr kalnu, us kurren aitas brangâ sahlè gannijahs. S'che un tur bij ganni, kas tash awis gannija un fargaja. Scho usstattiju es ka s'chmi un lichtsibu no manna s'wehta ammata. Zo pee s'cha kalna bij mannas leelas draudses walsts rohbesch, par kurren dwehselehman buhs nomoyda buht, un tai deenâ, kad tas augstais gans atspiddeht, pahr tahm atbildeschanu doht. Es juttu preeku manna s'chdi, kad apdohmaju, ka mans jaunus Ahprikanehts, tai te no sahtas semmes, arri weena awis, fo Kristus gribb perwest pee sawas gannibas, ka ta winna balst dsirdetu. Zo weens gans buhs un weens gannams pulks, un wisseem buhs atsiht, ka winna juhge irr laipnigs un winna nastu weegla.

Es nahju tuhwal pee weenas tohti augstas stahwas kkrasta mallas, fur tas kalns beidsahs. Es stattijohs us kreiso pufsi us semmi, prett masu juhreas schaurumu, kas ar klintim no krihta gabbateem bij ta ka apsehta, un bij tahnu no zilweku mahjahm, un ta weeta bij, ta faktoht, ka taistra preeksch teem, kas kluffiba sawas dohmas gribb pagelt us Deewu. Us weenas no schahm klintim eeraudsihu es weenu zilweku, kas grabmatâ lassija. No kalna galla lichts tam dsikkumam, fur tas bij, bij kahdas diwi simts ohektis. Pee drehbehm un winna melna gihma es tuhlin pasinnu, ka tas nebija zits, ka mans negeris, kurren rohka bishbele bij. Es preezajohs; jo nedohmaju, winnu tahda kluffa weeta atrast. Es kahpu no kalna semme. Winstch tik usmannigi sawa grabmatâ lassija, ka tas manni ne mas agrak ue-eeraudsihu, famehr gluschy klacht preegahju. Es fazziju: Wikum, wol tu s'che effi?

Reg. Ak, mans lungs, es gauschi preezajohs, juht redseht. Bet ka juht anahjat schal weeta? Es dohmaju, ka s'che nau zits ne weens, ka ween Deews un es.

Mahj. Es nahju pee tawa kunga, tewl gribbedams apmekleht. Wol ta irr tawa bishbele?

Reg. Ja, ta irr manna dahrga, mishta, s'wehta bishbele.

Mahj. Es preezajohs, redsedams, ka tu to ar preeku laffi; ta irr labba leeziba, mihtais Wiltum, ka tu gribbi staigah uf Deewa zetteem!

Reg. Irr gan labba leeziba, ka Deews no mihlestibas un shehlastibas man fawus wahrdus dewis; bet es ne-esmu tahds labs Deewa preekschâ.

Mahj. Kâ tâ? —

Reg. Es Deewam par to nepateizu deefgan; wiinu neluhdsu deefgan; es al-lasch uf wiinu ween, kas man tik dauds labba darra, nedohmaju. Es gauschi beh-digs esmu, kad redsu, ka manna firds warren nifna irr. Kaut jel ta juhfu firdi buhtu lihdsiga!

Mahj. Mihtais Wiltum! tu jaw man effi lihdsigs, kas es tahds pats nabbags un wahrsch grehziineeks esmu, kâ tu; un kurram tâ pat, kâ tew, eeksch grehkeem buhtu ja-pafuhd, ja Deews pehz fawas besgalligas shehlastibas manni nebuhtu kâ weenu pagalli no ugguns israhwis, un manni darrijis par leezibu wiinna leelas mihlestibas un shehlastibas. Tur ne kahda starpiba newaid; jo wiffi irr grehkojuschi, un teem ta teikschana truhtst pee Deewa. (Reem. 3, 23.)

Reg. Ne, es tahds ne-esmu, kâ juh; ne weens zilweks irr tik grehzig, kâ es; to fajuhru.

Mahj. Tomehr, Wiltum, es no ta esmu pahrlleezinohts, ka tawa juschana irr tahda, ka ta pee ikkatras pateesi pahrlleezinatas dwehseles irr, kas ne ween fawu warren leelu grehku pulku, bet arri to leelumu tahs atpirtschanas makfas, ko Jesus Kristus preeksch grehziineeku atpestifchanas irr nomakfajis. Tu warri fazzih: »Es tas leelalais starp teem grehziineekeem esmu, bet Jesus par manni irr nomirris.«

Reg. Ja, es tizzu, ka Jesus par manni nabbagu grehziineeku irr mirris. Kas buhtu no ta nabbaga nifna negera, ja Jesus par to nebuhtu mirris? Bet winsch mirre par to wiffleelaku grehziineeku; un tas mannu firdi daschreis eepreezina.

Mahj. Ko tu taggad bihbelê laffiji?

Reg. Es laffiju, ka tas laundarritajs pee krussta stabba ar to Kungu Kristu farunnojahs. Ko schis zilweks tur luhdse, tas derr arri preeksch mannis: »Kungs, peeminni mannis nabbaga grehziineeka!« Schi irr manna luhgschano rihtds un walfards, un dasch' reis' arr' nakti; kad es zittus wahrdus nemahku runnah, tad es atkal tohs paschus falku: Kungs, peeminni mannis nabbaga grehzigâ negera!

Mahj. Tizzi, Wiltum, tas Kungs klauschs tawu luhgschânu. Winsch apschelajahs, un usschme to laundarritaju pee krussta stabba, winsch tew arr' ne atstahs; jo kas pee wiinna nahk, to winsch ne-ismettih's ahra.

Reg. To es tizzu; bet manna firdi irr tik dauds grehku, tee manni darra no-kummuschu un behdigu. Redseer, mihtais kungs, kâ schee gleemeschi pee klints tik warren irr peekersufchees, gluschi tapat tee grehki peelihp pee mannas firds.

Mahj. Tas gan, warr buht, teefa irr, bet peenemm' scho lihdsibu. Ja tu tâ eeksch tizibas pee Jesus Kristus, pee wiinna nahwes un paklausfchanas peekersfees, kâ schee gleemeschi pee klints; tad tewi ne kas, neds wifai, neds wehtra atschirts no wiinna mihlestibas.

Reg. To es gan no wiffas firds gribbetu!

Mahj. Saffi, Willum, woi tee naw grehki paschi, no kurreem tu runna un kas us tewim ká grehta nastagult? Tu taf tohs wair's nemisho? un woi tu nepreezatohs, spehku dabbuht, no teem-gluschi walká tift? — woi tu to negribbetu?

Neg. Wiffas pafauls mantas par to nodohu, ja warretu gluschi walká tift no grehkeem.

Mahj. Mahj' tad, mihtais brabli, un effi sweizinahs eeffsch Kristus Jesus! Winna affinis schlibsta muhs no wisseem grehkeem. Winsch fewi paschu irr nodeweess par atpirkschanas maksu preesch grehzineckem. Winsch nesse muhsu sehgas, un uskrahwahs muhsu fappes. Winsch irr muhsu pahrkahpschanu deht eewainohs, un muhsu apwainofchanu deht fagrausts. La fohdiba gult us winna, zaur ko mums meers nahk, un zaur winna bruhjehm effam mehs dseedinati. Tas Kungs likke wifus muhsu grehkus winnam useet, (Esaj. 53, 5—7.) Mahj', nahj' preezigs pee Jesu, to grehzinecku draugu.

Neg. (raudadams): Es gribbu nahk; Freedams un ká ar spahrneem es gribbetu pee winna stelgtees, bet es atrohdohs tabds gurdens un laifkis. Ak, jil scheligis irr Jesus, ka winsch juhs irr subtijs pee mannis nabbaga negera.

Mahj. La jaw naw ta pirma reise, ka tu to pateefibu dsirdi?

Neg. Naw gan pirma reise; jau no ta laika, kamehr to mahjitaju Amerikas semmz dsirdeju — ká es to jums jaw stahstijis, — ta mannai dwehfelei bij par eepreezinofchanu.

Mahj. Labbi, Willum; es zerreju, ka Deews tew tik scheligis irr bijis, tawa garra azzis atdarriht un tawu firdi ar tik leelu juschanu sawas schelastibas kustinajis un tew to dewis atsiht, ka winsch arri par tew sawu Dehlu irr dewis nahwé; es zerreju, ka tu tapeh; arr' no wiffas firds us to dsihfees, Deewa bauustus turreht; — es zerreju, ka tu sawu laizigu lungu un winna gaspaschu gohdá turrest un teem no firds paklauffi, un ar zittu faimi eeffsch meera un mihlestibas dsihwoft. Tas, kas no wiffas firds krihtigs zilweks irr, tas rahdisees arr' no ahrpuffes kristigs zilweks; tas, kam ta pateefa un swehtu darridama tizziba eeffsch Jesu Kristu irr, tas sawu tizzibu, — ká tas opustuls fakka — apleezinahs ar labbeem darbeem. Woi tas tá naw, Willum?

Neg. Leescham, mihtais kungs, es labpraht tá gribbetu dsihwoht un darriht, un tizzigs buht. Es par to esmu gauschi noskummis, kad apdohmaju, jil blehdigs kalps es biju, kad es no Jesus kristus weh'ne ko nesinnaju. Taggad manna firds un prahts us to nessahs, mannam kungam klauffiht, woi tas manni reds jeb neredf; joes sinnu, ka Deews man wiffur klaht, un manni reds. Es sinnu, ja es prett mannu kungu grehkoju, ka es tad arri prett Deewu grehkoju, un ka Deews man par to fohdih. Un ká es warretu Jesu mihtoh, ja es to ne darru, ko winsch man irr pawehlejs? — Es mihleju sawus darba beedrus un par teem Deewu luhdsu, lai Deews tohs swehtitu, jebfchu tee, ká to jums jau esmu fazzijis, manni eenihst. Kad tee manni lamma un kairina, tad es dohmaju tá. Kad Jesus manná weestá buhtu, winsch wis par to nebahrtohs un nedusmotohs; un tá tad es teem ne ko pretti nesakku, bet Deewu luhdsu, lai winsch teem to peedohtu.

D. — p.

(Gittas nobollas us preefschu.)